



Brüssel, 20. veebruar 2026
(OR. en)

6605/26

SOC 94
EMPL 38
ECOFIN 236
EDUC 54

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Nõukogu järelused 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta – <i>Heakskiitmine</i>

1. Eesistujariik koostas lisatud järeluste eelnõu 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta.
2. Järeluste eelnõu tutvustati sotsiaalküsimuste töörühma 19. veebruari 2026. aasta koosolekul. Sellel koosolekul jõuti tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee esitatud teksti suhtes põhimõttelisele kokkuleppele.
3. Sellest tulenevalt palutakse komiteel edastada lisatud järeluste eelnõu nõukogule (EPSCO) vastuvõtmiseks 9. märtsi 2026. aasta istungil.

Nõukogu järeldused 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta

1. TERVITADES asjaolu, et hoolimata suurenenud majanduslikust ja geopoliitilisest ebakindlusest näitas ELi tööturg 2024. aastal jätkuvalt üles märkimisväärset vastupanuvõimet, kusjuures tööhõive määr tõusis 75,8 %ni (2023. aastaga võrreldes 0,5 protsendipunkti võrra)¹ ja töötuse määr langes kõigi aegade madalaimale tasemele (5,9 %) (2023. aastaga võrreldes 0,2 protsendipunkti võrra);² VÄLJENDADES HEAMEELT selle üle, et tööhõive suurenes 2025. aasta esimesel poolel jätkuvalt, kusjuures tööhõive määr jõudis rekordiliselt kõrgele (76,2 %) ja sooline tööhõivelõhe vähenes 2024. aastal veelgi, 10,0 protsendipunktini; MÄRKIDES, et tööhõive kasv on peamiselt tingitud suuremast tööjõus osalemisest, kusjuures töökohtade loomine on koondunud teenustesektorisse ja avalikku sektorisse; TULETADES MEELDE, et alaesindatud rühmade võimalusi tööturul on vaja veelgi parandada; TUNNISTADES, et tööturu olukorra paranemine ei ole kõigis liikmesriikides kaasa toonud vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse samaväärset vähenemist;
2. TULETADES MEELDE, et hoolimata tööhõive jätkuvast kasvust on tööviljakuse kasv seiskunud – aastatel 2021–2024 vaid 0,1 % aastas –, mis kujutab endast märkimisväärset väljakutset liidu pikaajalisele konkurentsivõimele ning pärsib majanduskasvu potentsiaali, töökohtade loomist, palkade arengut ja elatustaset; RÕHUTADES, et ELi majandusliku suutlikkuse tugevdamiseks on vaja parandada liidu innovatsioonisuutlikkust, sealhulgas edendades töökohtade kvaliteeti ja suurendades Euroopa inimkapitali kooskõlas tööturu muutuvate vajadustega liidu jaoks strateegilise tähtsusega valdkondades ja suure lisaväärtusega sektorites;³

¹ 80,8 % meeste puhul (0,4 protsendipunkti rohkem kui 2023. aastal) ja 70,8 % naiste puhul (0,6 protsendipunkt rohkem kui 2023. aastal).

² 5,7 % meeste puhul (0,1 protsendipunkti vähem kui 2023. aastal) ja 6,2 % naiste puhul (0,2 protsendipunkt vähem kui 2023. aastal).

³ [Tööhõivekomitee arvamused töökohtade kvaliteedi mõõtmise kohta](#), 9417/25.

3. MÄRKIDES, et pärast 2022. ja 2023. aastal toimunud langust kasvasid reaalpalgad kogu ELis 2024. aastal inflatsiooni aeglustumise taustal 2,7 %, jäädes mõnes liikmesriigis siiski allapoole COVID-19-eelset taset; TULETADES heade tööturu võimaluste ja töötingimuste edendamiseks MEELDE sotsiaalpartnerite rolli ja autonoomiat ning seda, kui oluline on tagada tugev sotsiaaldialoog ja tõhusad kollektiivläbirääkimised kooskõlas riigisiseste õigusaktide ja/või tavade; RÕHUTADES, et naiste tööhõive ja seeläbi nende majandusliku sõltumatuse tugevdamine on hädavajalik, et tegeleda tööjõupuudusega suure lisaväärtusega sektorites ja tagada liidu majanduse pikaajaline vastupanuvõime;
4. MÄRKIDES MUREGA, et 2024. aastal teatas 53,7 % kõigist liidu ajutistest töötajatest, et nad teevad ajutist tööd mittevabatahtlikult, ning et hoolimata olukorra mõningasest paranemisest on ajutised lepingud i) noorte seas endiselt peaaegu kolm korda sagedasemad; ii) naiste puhul levinumad kui meeste puhul; ning iii) sellega kaasnevad mitmes liikmesriigis madalad tähtajatutele lepingutele ülemineku määrad ning jätkuvad probleemid selle tagamisel, et selline töökorraldus oleks tõhusaks hüppelauaks püsiva töö leidmisel; RÕHUTADES, et 2024. aastal oli vaesuse ohus 13,3 % ajutistest töötajatest⁴, kuid 5,1 % alalise töökohaga töötajatest, kusjuures palgavaesus esineb eelkõige ebatüüpilises töösuhtes olevate töötajate puhul, kelle karjäär on sageli killustatud ning töö intensiivsus ja aastasissetulek väiksemad; RÕHUTADES piisava sissetuleku tähtsust, pidades silmas vaesuseohus olevate töötajate endiselt suurt osakaalu;

⁴ Suhtelise vaesuse piir on 60 % riigi keskmisest ekvivalentsest kasutada jäävast sissetulekuosast (pärast sotsiaalsiirdeid).

5. TULETADES MUREGA MEELDE 2022. aasta PISA⁵ ja 2023. aasta ICILSi⁶ tulemusi, mille kohaselt on õpilaste põhioskused järsult halvenenud kogu liidus (kusjuures kehvade õpitulemuste osakaal on märkimisväärselt suurenenud, millega kaasneb parimate tulemustega õpilaste osakaalu märkimisväärne vähenemine), sotsiaal-majandusliku taustaga seotud püsivat ja märkimisväärset lõhet (ainult 16,3 % ebasoodsas olukorras olevatest õpilastest saavutas häid tulemusi põhioskuste valdkonnas, aga soodsamas olukorras olevatel eakaaslastel on see näitaja 59,0 %), ning digikirjaoskuse madalat taset (43 %-l õpilastest puuduvad elementaarsed digioskused); RÕHUTADES, et põhi- ja digioskuste ebapiisav valdamine on suur takistus sotsiaalsele liikuvusele ja tootlikkuse kasvule makromajanduslikul tasandil; MÄRKIDES, et inimkapitali kvaliteedi parandamine liidus on oluline ka demograafiliste probleemide leevendamiseks;

⁵ OECD (2023), [PISA 2022 Results \(Volume I\): The State of Learning and Equity in Education](#) (PISA 2022 tulemused (I köide) – õppimine ja võrdsed võimalused hariduses), PISA, OECD Publishing, Pariis.

⁶ Fraillon, J. (2025), [ICILS 2023 International Report: An International Perspective on Digital Literacy](#) (Digikirjaoskuse rahvusvaheline perspektiiv). Rahvusvahelise Haridustulemuslikkuse Hindamise Assotsiatsioon (IEA)

6. TERVITADES asjaolu, et viimase kümne aasta jooksul on haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumine pikka aega vähenenud⁷, samal ajal kui kolmanda taseme hariduse omandamine on märkimisväärselt suurenenud⁸; RÕHUTADES siiski, et OECD 2023. aasta andmete⁹ kohaselt on ligikaudu iga viies täiskasvanu liidus nii kirja- kui ka arvutusoskuse poolest kehv; TULETADES sellega seoses MEELDE, kuidas strateegiliste sektorite tööturu vajaduste kasv ületab jätkuvalt sobiva kvalifikatsiooniga töötajate kättesaadavust, mis põhjustab püsivat nappust matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeria (MATI) valdkonnas ja sellega seotud valdkondades; VÕTTES sellega seoses TEADMISEKS 2026. aasta sügispaketti lisatud komisjoni soovitus võtta vastu nõukogu soovitus inimkapitali kohta Euroopa Liidus – uus Euroopa poolaasta vahend, mille eesmärk on täiendada liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniseid, võttes eelkõige arvesse tööhõivepoliitika inimkapitali mõõdet;

⁷ 11,0 %-lt 9,4 %-le aastatel 2015–2024. Meeste puhul vähenes haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkunud noorte osakaal 12,5 %-lt 11,0 %-le, naiste puhul aga 9,4 %-lt 7,7 %-le.

⁸ 36,5 %-lt 43,1 %-le aastatel 2015–2023. Meeste puhul suurenes kolmanda taseme hariduse omandanute osakaal 31,2 %-lt 37,5 %-le, naiste puhul aga 41,8 %-lt 48,8 %-le.

⁹ OECD (2023), [Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023](#), (2023. aasta täiskasvanute oskuste uuring) OECD Skills Studies, OECD Publishing, Pariis, 2024.

7. TULETADES MUREGA MEELDE, et juurdepääs piisavale sotsiaalkaitsele on tööhõivestaatuste ja lepinguliikide lõikes endiselt ebaühtlane, kusjuures ebatüüpilises töösuhtes olevate töötajate ja mõnede iseenda tööandjate osas on märkimisväärseid puudujääke kaitse katvusel, mistõttu seisavad nad silmitsi suuremate sotsiaalsete riskide ja nende töökohtade kvaliteet on madalam; RÕHUTADES, et 2024. aastal vähenes sotsiaalsiirete mõju vaesuse vähendamisele kolmandat aastat järjest ning et vaja on täiendavaid jõupingutusi, sealhulgas selleks, et kõrvaldada aktiivse kaasamise tagamiseks piisavat miinimumsissetulekut käsitleva nõukogu soovitusel kohaselt puudujäägid miinimumsissetuleku kavades¹⁰, mis on sageli endiselt ebapiisavad inimeste vaesusest välja aitamiseks; KINNITADES eelkõige, et laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemine on oluline, et murda põlvest põlve edasikanduvate ebasoodsate olude nõiaring ja võimaldada kõigil lastel ennast ühiskonnas täielikult teostada kooskõlas Euroopa lastegarantiiga; RÕHUTADES, et demograafilised suundumused avaldavad jätkuvalt survet meie majandusele, tööturgudele, sotsiaalkaitse süsteemide, sealhulgas pensionide piisavusele ja kestlikkusele, samuti tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteemidele; RÕHUTADES, et naiste tööturul osalemise suurendamine aitab vähendada nende vaesusohu eakana ning tagada pensioni- ja sotsiaalkaitse süsteemide kestlikkuse; TUNNISTADES, et hästi kavandatud sotsiaalkaitse- ja kaasamispoliitika võib samuti aidata kaasa tööturul osalemisele ja tootlikkuse kasvule;

¹⁰ [Sotsiaalkaitsekomitee põhisõnumid piisavat miinimumsissetulekut, mis tagab aktiivse kaasamise kõigis ELi liikmesriikides, käsitleva nõukogu soovitusel rakendamise kohta, 14905/25.](#)

8. KINNITADES VEEL KORD, et eluaseme taskukohasus on liidus endiselt pakiline probleem, kuna eluasemehinnad on ELis viimase kümne aasta jooksul tõusnud keskmiselt ligikaudu 10 % kiiremini kui sissetulekud;¹¹ RÕHUTADES sellega seoses, et 2024. aastal elas 8,2 % ELi elanikkonnast leibkondades, kes kulutasid rohkem kui 40 % oma netosissetulekust eluasemele (vaesusriskiga inimeste puhul oli see määr 31,1 % ja ülejäänud elanikkonna puhul 3,8 %); RÕHUTADES, et nii sotsiaaleluruumidel kui ka eluaseme omanikuks saamise toetamisel võib olla oluline roll juurdepääsu parandamisel piisavale ja taskukohasele eluasemele, kuid selle pakkumist piiravad muu hulgas kasvavad ehitus- ja rahastamiskulud ning maahinnad; TULETADES MEELDE, et kuigi on olemas ühised probleemid ja võimalused ning ELi õigusaktid, mis käsitlevad teatavaid eluasemeaspekte, jääb eluasemepoliitika liikmesriikide pädevusse; RÕHUTADES, et üks tõsisemaid sotsiaalse tõrjutuse vorme on kodutus, mille kasvusuundumus on märgatav mitmes liikmesriigis ja millega tegelemisel tuleb rakendada eluasemepõhiseid lahendusi (sealhulgas lähenemisviisi „Esmalt eluase“), millega kaasnevad integreeritud lähenemisviisid vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemiseks;¹² MÄRKIDES, et endiselt kõrged energiahinnad suurendavad energiaostuvõimetust ja mõjutavad oluliselt elamiskulusid, kodumajapidamiste elatustaset ja konkurentsivõimet;

¹¹ Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. ja B. Vasicek (2025), [Housing in the European Union: Market Developments, Underlying Drivers, and Policies](#), European Economy Discussion Paper, nr 228, oktoober 2025.

¹² Puudub kogu ELi hõlmav ühtne ühtlustatud kodutuse määratlus ja näitaja, kuna andmete kättesaadavus ja kvaliteet on määratluste ja andmekogumismeetodite erinevuste tõttu liikmesriigiti väga erinev.

9. RÕHUTADES eespool nimetatud sotsiaal-majanduslikust kontekstist lähtudes vajadust edendada ülespoole suunatud majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist, jätkates ELi 2030. aastaks seatud peamiste ja riiklike tööhõivet, oskusi ja vaesuse vähendamist käsitlevate eesmärkide saavutamist, võttes samal ajal arvesse järgmist:

- liit on saavutamas 2030. aastaks seatud 78 % tööhõive määra eesmärki (2024. aastal 75,8 %), kusjuures seitse liikmesriiki on oma riiklikud eesmärgid juba saavutanud;
- märkimisväärseid jõupingutusi on vaja veel teha selle eesmärgi saavutamiseks, et 2030. aastaks osaleks ELis igal aastal koolitustel vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest (2022. aastal 39,5 %), eriti kuna enamik liikmesriike on jätkuvalt maha jäänud oma riiklike eesmärkide saavutamisest;
- tuleb teha rohkem jõupingutusi, et saavutada ELi eesmärk vähendada vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu 2030. aastaks vähemalt 15 miljoni võrra (sealhulgas vähemalt 5 miljonit last). Praegune vähendamise tempo (ligikaudu 2,9 miljonit aastatel 2019–2024) ei ole ELi eesmärgi saavutamiseks piisav ning liikmesriikide vahel on suured erinevused riiklike eesmärkide saavutamisel: 11 liikmesriigis oli vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arv 2024. aastal suurem kui 2019. aastal ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse kõigi komponentidega on endiselt probleeme;

10. VÕTTES TEADMISEKS komisjoni poolt sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtete kohaselt ja kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 3 lõike 3 punktis b sätestatud eesmärkidega tehtud esimese etapi analüüsi tulemused, osutades eelkõige järgmisele:

- i) jätkus tööturutulemuste ülespoole suunatud lähenemine;
- ii) oskuste arendamise valdkonnas püsivad ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavad riskid ning
- iii) puuduvad märgid ülespoole suunatud sotsiaalsest lähenemisest seoses vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riski määra, sissetulekute ebavõrdsuse ja reaalse kasutatava kogutuluga elaniku kohta;

VÕTTES TEADMISEKS, et 2026. aastal avaldab komisjon üksikasjaliku teise etapi analüüsi üheksa liikmesriigi kohta, kelle puhul on kindlaks tehtud ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavad võimalikud riskid;

11. KINNITADES VEEL KORD, kui oluline on tugevdada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist, et paremini hinnata tööturu, oskuste ja sotsiaalpoliitika valdkonna reformide ja investeeringute mõju majanduskasvule ja tootlikkusele, ning püüelda selliste sotsiaalsete eesmärkide poole nagu tööturul osalemine ja vaesuse vähendamine;

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU, võttes igakülselt arvesse vastavat pädevust ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet:

12. KUTSUB liikmesriike üles suurendama tihedas koostöös sotsiaalpartneritega jõupingutusi, et tugevdada oskustealast ja tööturupoliitikat, millega edendatakse töökohtade kvaliteeti ja toetatakse elukestvat õpet, sealhulgas täiskasvanute oskuste täiendamist ja ümberõpet, et tegeleda tööjõupuuduse ja oskuste nappusega, suurendada tööturul osalemist, eelkõige alaesindatud rühmade seas, ning täiendava lahendusena meelitada ligi rahvusvahelisi talente seadusliku juhitud rände kaudu; KUTSUB sellega seoses liikmesriike üles parandama oskuste analüüsimise ja prognoosimise vahendeid ning integreerima neid paremini poliitika kujundamisse ja rakendamisse, kasutades ka ELi algatusi, näiteks Euroopa oskuste vaatluskeskust, hõlbustama kvaliteetset üleminekut ühelt töökohalt teisele ning integreerima paremini tööhõive- ja sotsiaalteenuseid;
13. KUTSUB liikmesriike üles kiirendama sotsiaalkaitse- ja kaasamissüsteemide ajakohastamist, tagades nende kohandamise uutele töövormidele ja tekkivatele vajadustele, et tagada kõigile töötajatele, sealhulgas ebatüüpilises töösuhtes olevatele töötajatele, ja iseenda tööandjatele juurdepääs piisavale, kestlikule ja tõhusale sotsiaalkaitsele ning vähendada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu, eelkõige laste ja haavatavas olukorras olevate isikute seas, eelkõige aktiivse kaasamise kaudu; KUTSUB liikmesriike üles vajaduse korral ja riikide eripärasid arvesse võttes suurendama taskukohaste eluasemete ja eluasemetoetuse pakkumist, tegelema kasvava eluasemekulude survega ning tõhustama meetmeid kodutuse ennetamiseks ja kaotamiseks, edendades juurdepääsu alalisele eluasemele, pakkudes tugiteenuseid, mis põhinevad näiteks põhimõttel „Esmalt eluase“ ja eluasemepõhistel mudelitel; KUTSUB liikmesriike üles edendama haavatavate leibkondade juurdepääsu tugiteenustele ja esmatähtsatele teenustele, sealhulgas energiale;

14. PALUB liikmesriikidel viia korrapäraselt läbi tööhõive, oskuste ja sotsiaalpoliitika valdkonna reformide ja investeeringute mõju eel- ja järelhindamisi, sealhulgas selleks, et teha kindlaks nende jaotuslik mõju, näiteks sissetulekurühmade, soo, vanuse ja piirkondade lõikes; PALUB liikmesriikidel uurida sel eesmärgil vastastikuse õppimise võimalusi, mida komisjon pakub haldussuutlikkuse suurendamiseks, sealhulgas 2025. aastal loodud sotsiaalinvesteeringute teadmuskeskuse raames;
15. KUTSUB liikmesriike üles võtma oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava rakendamisel ja sellega seotud 2026. aasta eduaruande koostamisel arvesse ühise tööhõivearuande järeldusi kooskõlas vajadusega anda Euroopa poolaasta raames aru Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel tehtud edusammudest;
16. KUTSUB komisjoni üles edendama veelgi soo alusel eristatud statistika süstemaatilist lisamist ühise tööhõivearuande iga-aastasessse ettepanekusse, et avastada ja järk-järgult kaotada allesjäänud sooline ebavõrdsus;
17. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike üles pidevalt parandama tööturu-, oskustealase ja sotsiaalstatistika kättesaadavust, õigeaegsust, kvaliteeti ja eristamist, et toetada järelevalvet Euroopa poolaasta raames ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist;

18. PALUB komisjonil jätkata arutelu sotsiaalse lähenemise raamistiku esimese etapi analüüsi võimalike kohanduste üle, nagu on märgitud tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee 2024. aastal tehtud hinnangus; KUTSUB komisjoni üles avaldama teise etapi analüüsi aegsasti enne 2026. aasta kevadpaketti, et hõlbustada ühist arusaamist ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud probleemidest; PALUB tööhõivekomiteel ja sotsiaalkaitsekomiteel analüüsida seonduvaid järeldusi ja teavitada 2026. aasta juunis nõukogu sotsiaalse lähenemise olukorrast liidus;
19. KUTSUB komisjoni üles tagama Euroopa poolaasta kevadpaketi õigeaegse avaldamise, et toetada tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee täielikku osalemist nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 121 lõike 2 ja artikli 148 lõike 4 alusel vastu võetavate riigipõhiste soovitude vastuvõtmise ettevalmistamises.

